NAUČNÁ STEZKA BOHUMILA HRABALA

zastávka č. 13 – Panenská cesta

Socha Panny Marie – Kersko

Na místě, kde dnes stojí socha Panny Marie, stával původně dřevěný sloup s malovaným obrazem Rodičky Boží Staroboleslavské, který „ke slávě Boží a jako projev díků“ nechali zde instalovat čáslavští poutníci někdy na konci 17. století. Tehdy putovalo procesí z Čáslavi do slavného poutního místa ve Staré Boleslavi. Každoročně museli poutníci projít od Třebestovic lesní cestou přes kerský les. Tentokrát vstupovali do lesa v čase podvečerním. Obloha se začala zatahovat temnými mračny, a tak chtěli cestu lesem zrychlit. Vydali se údajnou zkratkou. Ta však brzo v šeru zmizela a poutníci zůstali uprostřed neznámého lesa ztraceni. Nad nimi se počaly křižovat blesky, nepřetržitě bouřilo, zvedl se vítr, který ohýbal stromy a lámal větve. Nebylo radno v lese zůstat. Hrozilo, že je nějaký kmen při pádu zabije, ale nemohli nic dělat. Snažili se tu hroznou noc přečkat a po celou dobu se modlili k Panence Marii a prosili ji, aby je ochránila. Nad svítáním bouře ustala a oni se vydali hledat cestu z lesa. Netrvalo dlouho a ocitli se na kraji lesa, odkud viděli sadský kopeček se siluetou kostela. Všichni si zhluboka oddechli, byli zachráněni. Že se tak stalo, přičítali přímluvě Matky Boží, ke které se po celou noc tak vroucně modlili. Na památku této události nechali zbudovat na místě, kde se z lesa ven dostali, dřevěný sloup, na který připevnili obrázek Rodičky Boží Staroboleslavské, jenž s sebou při procesích nosili. Potom se každoročně u tohoto sloupu zastavili, pomodlili a složili tak hold a poděkování své zachránkyni. Dřevěný sloup časem chátral, a tak jej nechal sadský farář Tomáš Nepomucký Čížek na své náklady vyměnit za sloup nový i s klekátkem. Slavnostně byl vysvěcen 25. května 1775. Časem ale i tento sloup podléhal zubu času, a tak se čáslavští rozhodli nahradit ho sochou Panny Marie. Byla vyhlášena veřejná sbírka, které se účastnili i obyvatelé Velenky a Třebestovic. Sochu vyrobil kamenosochař Formánek z Českého Brodu za 120 zlatých. Osazena byla v roce 1886. Každoroční třebestovická pouť, která se drží sedm týdnů po Velikonocích, se až do 60. let 20. století vyznačovala tím, že veškeré pouťové atrakce a stánky s pouťovým zbožím byly postaveny na lesní cestě od vesnice až k soše Panny Marie. Socha byla naposledy restaurována v roce 1973 a opětovně zastřešena. Dnes se o okolí pečlivě starají občané Třebestovic a Sadské.

Květiny

Sasanka lesní
(Anemone sylvestris)
Řád: pryskyřníkokvěté *(Ranunculales)*
Čeleď: pryskyřníkovité *(Ranunculaceae)*

Bylina až 35 cm vysoká, má krátký oddenek s růžicí listů. Listy dlanitodílné, úkrojky zastřihovaně zubaté. Lodyžní listy dlanitě pětidílné, úkrojky hluboce zubaté, kopinaté. Květy zpravidla jednotlivé, dlouze stopkaté, s pěti vně chlupatými, široce vejčitými okvětními lístky, z obou stran bílými. Nažky chlupaté. Kvete od dubna do června. Roste na výslunných, křovinatých stráních, ve světlých lesích, většinou na vápencových podkladech od nížin do podhůří v teplejších oblastech. Chráněná rostlina.

Ocún jesenní *(Colchicum autumnale)*
Řád: liliokvěté *(Liliales)* Čeleď: ocúnovité *(Colchicaceae)*

Vytrvalá, až 40 cm vysoká bylina s podzemní hlízou hluboko uloženou. Listy přízemní, široce kopinaté, vytvářející se na jaře spolu se zrající tobolkou. Květy světle fialové, dlouze trubkovité, cípy okvětí nálevkovitě rozložené. Má šest tyčinek, trojpouzdrý semeník hluboko v zemi a tobolka dozrává nad zemí. Kvete od srpna do listopadu. Roste hojně na vlhkých loukách od nížin do podhůří. Jde o prudce jedovatou rostlinu.

Konvalinka vonná *(Convallaria majalis)*
Řád: liliokvěté *(Liliales)* Čeleď: konvalinkovité *(Convallariaceae)*

Vytrvalá, až 20 cm vysoká jedovatá bylina s plazivým oddenkem. Listy zpravidla dva, řapíkaté, dole s pochvovitými šupinami, elipsovitě kopinaté, celokrajné, lysé. Stvol přímý, květy v řídkém jednostranném hroznu, krátce stopkaté, vonné, bílé nebo nažloutle zarůžovělé. Okvětí kulatě zvonkovité s šesti krátkými, odstálými až ohrnutými cípy, bobule červené, jedovaté. Kvete v květnu a červnu. Roste dost hojně ve světlých listnatých lesích, v křovinách a na horských loukách od nížin do hor. Chráněná rostlina.

Kosatec žlutý *(Iris pseudacorus)*

Kosatec žlutý je vytrvalá chráněná bylina z čeledi kosatcovitých, jejíž výška se pohybuje v rozmezí 50–150 cm. Kvete v květnu až červnu. Místa výskytu jsou především bažiny, vlhké příkopy, břehy, lužní lesy, rákosiny, preferuje půdy bahnité a bohaté na živiny, zejména na dusíkaté látky. Vyhovují jí spíše kyselé půdy. Tato místa musí být alespoň občas zaplavovaná.

Kosatec sibiřský *(Iris sibirica)*

Vytrvalá bylina z čeledi kosatcovitých, která roste v Evropě, mírných oblastech Asie a roztroušeně i v České republice. Na území České republiky je chráněná, patří do kategorie silně ohrožený druh. Kosatec sibiřský může dosahovat až výšky 100 cm. Listy jsou úzké a dlouhé, stonek dutý a okrouhlého tvaru. Květy jsou světle až tmavě modrofialové, ale jejich vnitřní část je světlejší s tmavším žilkováním. Kvetou v květnu a v červnu typicky na vlhkých až mokřadních loukách, které jsou v jarním období zaplaveny a nejsou koseny, proto roste na neudržovaných loukách. Celá rostlina je jedovatá.

Blatouch bahenní *(Caltha palustris)*

Bylina z čeledi pryskyřníkovitých *(Ranunculaceae)*, která roste ve střední Evropě na podmáčených stanovištích od nížin do hor. Je to vytrvalá rostlina, která dorůstá výšky 30–50 cm. Kvete od dubna do června. Květy jsou leskle žluté, pětičetné, koruna chybí, kalich napodobuje korunu. Plodem je mnohosemenný měchýřek.

Blatouch bahenní je rozšířen v Evropě (na jihu jen málo) a roste i v rozsáhlých územích Asie a Severní Ameriky. Ve střední Evropě ho najdeme často v luzích, na podmáčených loukách a na jiných bažinatých místech. Blatouch bahenní je rostlina suchozemská. Nežije ponořená celá ve vodě. Vyžaduje však hodně vody, bez ní rychle vadne. Je mírně jedovatá, proto se jí býložravci vyhýbají.

Chraňme přírodu!

Hradištko Kersko
www.hradistko-kersko.cz

Sdružení obcí Kersko